HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

א)בשליקתא ומאיסתא הכי נמי בשליקתא ומאיסתא והיכא איתמר דרב אשי אהא דאמר רבי אבין בר רב אחא א"ר יצחק אבא שאול גבל של בית רבי היה והיו מחמין לו חמין בחיטין של תרומה טמאה ללוש בהן עיסה בטהרה אמאי ניחוש דילמא אתי בהו לידי תקלה א"ר אשי בשליקתא ומאיסתא אביי בר אבין ורב חנניא בר אבין תנו תרומות בי רבה פגע בהו רבא בר מתנה אמר להו מאי אמריתו בתרומות דבי מר אמרו ליה ומאי קשיא לך אמר להו ב)תנן א שתילי תרומות שנטמאו ושתלן (א) טהורים מלטמא ואסורין מלאכול ג)(בתרומה) וכי מאחר דטהורין מלטמא אמאי אסורין מלאכול אמרו ליה הכי אמר רבה מאי אסורין אסורין לזרים ומאי קמ"ל גידולי תרומה תרומה ד)תנינא ב גידולי תרומה תרומה וכי תימא גידולי גידולין ומאי קמ"ל בדבר שאין זרעו כלה ה)הא נמי תנינא ג הטבל גידוליו מותרין בדבר שזרעו כלה אבל בדבר שאין זרעו כלה אפי' גידולי גידולין אסורין באכילה אישתיקו א"ל מידי שמיע לך בהא אמר להו הכי אמר רב ששת מאי אסורין ד אסורין לכהנים הואיל ואיפסילו להו בהיסח הדעת הניחא למ"ד היסח הדעת פסול הגוף הוי שפיר אלא למ"ד היסח הדעת פסול טומאה הוי מאי איכא למימר דאתמר היסח הדעת רבי יוחנן אמר ה פסול טומאה הוי ורבי שמעון בן לקיש אמר פסול הגוף הוי רבי יוחנן אמר פסול טומאה הוי שאם יבא אליהו ויטהרנה שומעין לו רבי שמעון בן לקיש אומר פסול הגוף הוי שאם יבא אליהו ויטהרנה אין שומעין לו איתיביה רבי יוחנן לרשב"ל ו)ר' ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקא אומר ו ז)לול קטן היה בין כבש למזבח במערבו של כבש ששם היו זורקין פסולי חטאת העוף ותעובר צורתן ויוצאין לבית השריפה אי אמרת בשלמא פסול טומאה הוי משום הכי בעי עיבור צורה שמא יבא אליהו ויטהרנה אלא אי אמרת פסול הגוף למה לי עיבור צורה ח)והתנן ט)זה הכלל

כל

בשליקתא ומאיסתא. לאחר שנטמאו שולקן ואח"כ זורקן לבין העצים והן נמאסות ורב הונא חייש דלמא אכיל להו מקמי דלישלקינהו או בשעה ששולקן: **והיו מחמין לו חמין בחיטין של תרומה טמאה.** שהיו לוקחין אותם מכהנים בזול: **ללוש בהן עיסה בטהרה.** כלומר אע"פ שרבי אוכל חולין בטהרה היה לא חייש דילמא נגעו הני חטים טמאים בעיסה דבטלו להו מתורת אוכל ולא מטמאו: **תנו תרומות.** מס' תרומות: **מאי אמריתו.** חידוש וטעמא בתרומות שאתם שונים בבית אדם גדול כרבה: **שתילי תרומה.** כגון שתילי כרוב וכרישין: **טהרו מלטמא.** אחרים שחיבורן לקרקע בטלן מתורת אוכל: **ואסורין מלאכול.** וקא ס"ד משום טומאה ולכהנים: **אסורים לזרים.** דלא אמרינן פקע שם תרומה מינייהו: **ומאי קא משמע לן גידולי תרומה כתרומה.** אפילו בדבר שזרעו כלה כגון חיטין או צלעות שומין תנינא: **וכי תימא.** האי אסורין מלאכול בדבר שאין זרעו כלה קאמר כגון בצלים דקים שקורין ציבו"ש וכששותלים אחת אחת לבדה הן נוספות ומתחברות שש וד' יחד. והיינו גידולי גידולין אותן הנוספות עליהן שלא היו תרומה מעולם וגידולין עצמן כגון שתילי כרוב שהולכים ומרחיבין העלין הראשונים ובדים החדשים העולין בקלח הוו גידולי גידולים: **הטבל גידוליו מותרין.** אע"פ שנתמרח בכרי והוקבע למעשר וחל עליו שם טבל וזרעו ולא הפריש מעשרותיו תחלה וצמח ונגמר וקצרו מותר לאכילת עראי עד שימרח בכרי ואף על גב דגידולי תרומה תרומה מדרבנן הוא ולחומרא שלא להפסיד את הכהנים אבל גידולי טבל חולין הן והרי הן כשקוצרן כשאר תבואה ואוכל מהן עראי עד שימרחם: **בהיסח הדעת.** כשנטמאו מתחלה הסיח דעתו מהם שוב מלשומרן ונפסלין בהיסח הדעת דכתיב גבי תרומה (במדבר יח) את משמרת תרומותי עביד לה שימור ולא תסיח דעתך: **פסול הגוף הוי.** מעלה היא בקדשים שנפסלין בכך ושם פסול הוא לעצמו ואפילו יבוא אליהו ויאמר שלא נטמאו כל אותן הימים שהסיח דעתו מהן אין שומעין לו: **שפיר.** משום הכי אסורין שאין שתילתן מועלת להן להסיר שם פסול מעליהן: **אלא למ"ד.** כל מה שקדשים נפסלין בהיסח הדעת אינו אלא משום חשש טומאה שמא ע"י שהסיח דעתו משמירתן נגעה בהן טומאה ואינו יודע: **מאי איכא למימר.** הני אמאי מיפסלי משום חשש טומאה הא אפי' טומאה ודאית שבהן טיהרתה שתילתן: **ויטהרנו.** ויאמר שלא נגעה בו טומאה כל ימי היסח: **לול קטן.** כמין גומא חלולה עשויה בבנין הרצפה: **בין כבש למזבח.** כלומר בקרן זוית סמוך לכבש וסמוך למזבח במקום ששם מתחברים: **במערבו של כבש.** אצל שפת מערבית של כבש: **ששם זורקין פסולי חטאת העוף.** לפי שהיא נעשית בקרן מערבית דרומית למטה וכשאירע פסול בה שאינו פסול הגוף ממש ואין יכול לשורפה מיד משום בזיון קדשים נותנין אותה שם: **ותעובר צורתה.** היינו פסול לינה. עיבור צורת מראית בשר בלינת לילה אחד הוא וכיון שלנה בלילה הרי היא נותר וטעון שריפה ונשרף. ועל כרחך מדבעינן העברת צורה לאו כשפיגל בה או נטמאת או יצתה או מלקה שלא כמצותה קמיירי דהא פסול מעליא הוא ולמה לן לאהדורי אפסול לינה ואין לנו דניבעי לינה אי לאו פסול היסח הדעת וא"א פסול חשש טומאה הוא איכא למימר דהאי פסול בהיסח הדעת קאמר וכיון דלא חזינן ליה דאיטמי אלא חששא בעלמא הוא בעי עיבור צורה דלא מצינן למשרפה להדיא שמא יבוא אליהו אחרי כן ויאמר טהורה היתה ונמצאת ששרפנו קדשים טהורין אלא אם שם פסול הוא לעצמו אפי' לא נטמא למה לי עיבור צורה:

כל

בשליקתא ומאיסתא. קצת נראה דוקא שהן כבר מאוסות מותר להשהותן אבל למאס אסור דבתוך כך אתי ביה לידי תקלה כמו בדריכת ענבים דבפרק הלוקח בהמה (בכורות דף כב.) אמרינן סאה תרומה טמאה שנפלה לתוך מאה חולין טהורים ר"א אומר תרום ותרקב ובמס' תרומות בפ"ה גרסינן תרום ותשרף ואומר ר"ת דבמאיסתא תשרף ויהנה ממנו בשעת שריפה: **מחמין** לו חמין בחיטין של תרומה. אור"ת דלכהנים של בית רבי היו עושין דלישראל לא שריא אלא הנאה שאינה של כילוי כמו עירוב דמערבין לישראל בתרומה אבל הנאה של כילוי כגון להאכיל לבהמתו או להדליק אסור לישראל כדאמרינן בפ"ק דמס' ע"ז (טו.) י) כהן ששכר פרה מישראל לא יאכילנה כרשיני תרומה ובמסכת תרומות (פי"א משנה י') נמי אמרי' מדליקין בבתי כנסיות ובבתי מדרשות בשמן של תרומה שנטמא ברשות כהן פירוש אם יש שם כהן דנר לאחד נר למאה ור"י אומר טעמא משום דדרשינן משמרת תרומותי מה תרומה טהורה וכו' ומה טהורה דוקא לכהן אף טמאה דוקא לכהן ובטמאה ליכא אלא הדלקה כ): **טהרן** מלטמא. תימה לר"י דבפ' קמא דשבת (דף יז:) מסקינן דהיינו טעמא דגזרו גידולי תרומה תרומה משום תרומה טמאה ביד כהן פי' שלא ישהה אותה לזריעה והשתא כיון דטהרו ישהה אותה לזריעה כדי לטהרה ואומר ר"י דמשום ריוח פורתא לא ישהה אותה מאחר שעדיין היא תרומה א ולא נעשית חולין הקשה רבינו נסים גאון דתניא בתוספתא ל) גידולי תרומה ומעשר שני הרי הן כחולין ומצא תירוץ בירושלמי דמסכת תרומות דהרי הן כחולין היינו להתחייב בלקט ושכחה ופאה ועניי ישראל ועניי כהנים מלקטין אותן אלא שאסורין לזרים והיינו דתניא עניי ישראל מוכרין את שלהן לכהנים בדמי תרומה וטעמא לפי שמדאורייתא אין תרומה ומעשר חייבין בלקט שכחה ופאה ולא אתי גזירה דרבנן ומפקע ליה ועוד הקשה הר"ר משה נברייי"ש דתנן במסכת בכורים (פ"ב מ"ג) יש במעשר ובכורים מה שאין כן בתרומה שהמעשר ובכורים גידולן אסורים מלאכול בירושלים אף לזרים ולבהמה משא"כ בתרומה משמע דגידולי תרומה שרו לזרים מיהו בלאו הכי לא א"ש לישנא אף לזרים דאדרבה אף לכהנים מיבעי ליה למימר ונראה דזרים דהתם מ) היינו נכרים וכן משמע בירושלמי: **גידולי** גידולין. פירש ריב"א דגידולים היינו גידולי ראשון מן הזרע ואח"כ חזר ונטע אותן גידולים זהו גידולי גידולין ומביא ראיה מירושלמי דמסיק התם אגידולי גידולין משיעשו שני גורנות דהיינו בכה"ג שנזרע ונלקט שתי פעמים ולפ"ה הכל הוי גידול ראשון ומה שפ"ה דשומין הוי דבר שזרעו כלה לא משמע הכי דבמסכת תרומות תנן בפ"ט (מ"ו) איזהו דבר שאין זרעו כלה הלוף והשום והבצלים: **פסול** הגוף הוי. תימה דלעיל (דף כ:) אמרינן אם היתה במקום המוצנע יניחנה במקום התורפה ואמרי' גרמא אין בידים לא ואמאי אין מותר לשורפה מיד כשמסיח דעתו ממנה: **למה** לי עיבור צורה. קשה לר"י דילמא האי פסול היינו בדם ובבעלים דבעי עיבור צורה וי"ל מ"מ אחר שנזרק בלול יש בו היסח הדעת ב הר"ר אלחנן:

שאם

מסורת הש"ס

א) [עי' תוספות ב"ק קטו: קטז. ד"ה אתי' לידי תקלה וכו' דרב הונא נמי מודה בזה], ב) תרומות פ"ט משנה ז, ג) ר"מ מוחק זה, ד) [שבת יז:] תרומות פ"ט מ"ד נדרים נט., ה) ג"ז שם, ו) תוספתא דזבחים פ"ז ה"ב, ז) [לקמן עז. וש"נ], ח) [צ"ל והתניא], ט) [תוספתא פ"ו ה"ו], י) [וכן במשנה תרומות פי"א משנה ט], כ) [ועיין תוספות יבמות סו: ד"ה לא וכו' מבואר באורך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], ל) [דטהרות פ"א ה"ה], מ) עי' מהרש"א,

עין משפט נר מצוה

קב א מיי' פי"א מהל' תרומות הל' כג:

קג ב שם הלכה כא:

קד ג מיי' פ"ו מהל' מעשר הלכה ו:

קה ד מיי' פי"א מהל' תרומות הלכה כג:

קו ה מיי' פי"ט מהל' פסולי מוקדשין הלכה ד:

קז ו מיי' פ"ב מהל' בית הבחירה הל' יד:

הגהות הב"ח

(א) גמרא ושתלן טהרו מלטמא וכ"ה ברש"י:

מוסף רש"י

גידולי תרומה. אם זרעה, ואפילו דבר שזרעו כלה כגון תבואה וקטנית (שבת יז:).

מוסף תוספות

א. דתרומה דמיה מועטין. תוס' הרא"ש. ב. ולמה צריך להמתין עד למחר שתתעבר צורתו. שם.

לעזי רש"י

ציבו"ש [ציבו"ט]. בצלצלים בצלים קטנים.

רבינו חננאל

וכן חיטי סליקתא ומאיסתא שרי לאדלוקי בהו, אבל חיטי שפירן וכיוצא בהן דחיישינן דלמא אכיל להו וכן תותין וענבים. דאתי לידי תקלה לא משהינן להו. וכן אבא שאול גבל של בית רבי היה מחמם חמין בחיטין של תרומה שליקתא ומאיסתא כדי ללוש עיסה בטהרה. **בעי רבה בר מתנה מאביי ורב חנניה בני אבין** הא דתנן בפ"ט דתרומות [מ"ז], שתילי תרומה שנטמאו ושתלן טהרו מלטמא ואסורין מלאכול עד שיגום את האוכל, וכיון שטהרו אמאי אסורין לאכול. א"ל הכי אמר רבה אסור לזרים, כלומר תרומה הן ובקדושתן קיימי. אמרו לו מאי קמ"ל דגידולי תרומה הן, התנינא גידולי תרומה תרומה, וכי תימא בגידולי גידולין עסקינן כגון שקיצץ הגידולין וחזרו עוד וצמחו ובדבר שאין זרעו כלה, הא נמי תנינא א) דתנן גידולי תרומה [תרומה] הן וגידולי [גידולין] חולין, ואוקימנא בדבר שזרעו כלה, אבל בדבר שאין זרעו כלה אפילו גידולי גידולין אסורין, אשתיקו. פירוש דבר שאין זרעו כלה, כגון הלוף והשום והבצלים. אמר להו הכי א"ר ששת אסור לכהנים, מ"ט הואיל ונפסלו בהיסח הדעת, כלומר כיון שנטמאו הסיח דעתו מהן ונפסלו. ואמרינן הניחא למאן דאמר היסח הדעת פסול הגוף הואי, כלומר הרי הוא כבשר חזיר שאין לו היתר לעולם, אלא למאן דאמר היסח הדעת פסול טומאה הואי אמאי אסורין לא יהא הטפל חמור מן העיקר, ואם טהרו מטומאתן [אמאי] לא יהו מותרין מפסול טומאה, ונדחו גם דבריו. וחזרנו לברר מחלוקת ר' יוחנן וריש לקיש, דאיתמר ר' יוחנן אמר היסח הדעת פסול טומאה הוי שאם יבא אליהו ויטהר שומעין לו, ור' שמעון בן לקיש אמר פסול הגוף הוי שאפילו יבוא אליהו ויטהר אין שומעין לו. ומותיב עליה ר' יוחנן מהא דתניא בסוף תמורה ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקא אומר לול קטן היה בין כבש למזבח למערבו של כבש ששם היו זורקין פסולי חטאת העוף כדי שתעובר צורתן ויצאו לבית השרפה, כיון שנפסל הסיח דעתו ממנו. הניחא לדידי דאמינא פסול טומאה הוא משום הכי בעי עיבור צורה, אלא לדידך דאמרת פסול הגוף הוא למה ליה עיבור צורה, התנן זה הכלל

א) גי' אחרת הי' לו לרבינו ז"ל כאן דמייתי מתרומה גופא שם במשנה ד' והיא יותר מחוורת מגי' דידן.